

06.09.2023

Група М-1

Урок 5-6

**Тема: ПІДПРИЄМЕЦЬ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНА ОСОБИСТІСТЬ У
БІЗНЕСІ**

Мета: сформувати портрет успішного підприємця

Необхідною передумовою започаткування і здійснення підприємництва є наявність самих підприємців, тобто осіб, котрі самостійно приймають господарські та інші рішення з метою досягнення певного підприємницького успіху. Успіх у бізнесі ґрунтується на здатності підприємця приймати правильні (обґрунтовані) рішення. Підприємець є визначальною особистістю (центральною постаттю) в бізнесі.

Підприємець — це людина, яка здійснює самостійну, систематичну, ініціативну, ризикову діяльність, спрямовану на виробництво товарів та надання послуг з метою одержання прибутку або особистого доходу і передбачає здійснення нововведень. Отже, *підприємець* — це суб'єкт, що поєднує у своїй особистості комерційні, організаторські та інноваційні здібності для розробки нових організаційних рішень щодо методів виробництва, нових якісних показників товарів, робіт чи послуг, нових сфер вкладення капіталу.

Успіх у підприємстві ґрунтується на здатності підприємця приймати правильні, обґрунтовані) рішення. Будь-який підприємець працює як ділова людина, але не будь-яку ділову людину можна назвати підприємцем. Підприємцем прийнято вважати ділову людину, котра свідомо наражається на економічний ризик самостійним прийняттям інноваційного рішення, зміст якого зводиться до організації виробництва і поставки на ринок товарів (послуг) з певним зиском для себе.

Успіх будь-якої підприємницької діяльності багато в чому залежить від здібностей і таланту людини, яка нею займається. Це, власне, й робить підприємця ключовою постаттю ринкової економіки в цілому.

Підприємця від інших суб'єктів господарювання відрізняють специфічні чотири функції, властиві саме цьому виду діяльності: ресурсна, управлінська, інноваційна, ризикова, які він виконує (повинен виконувати) та визначальні (характерні) ділові якості його особистості (рис. 1).

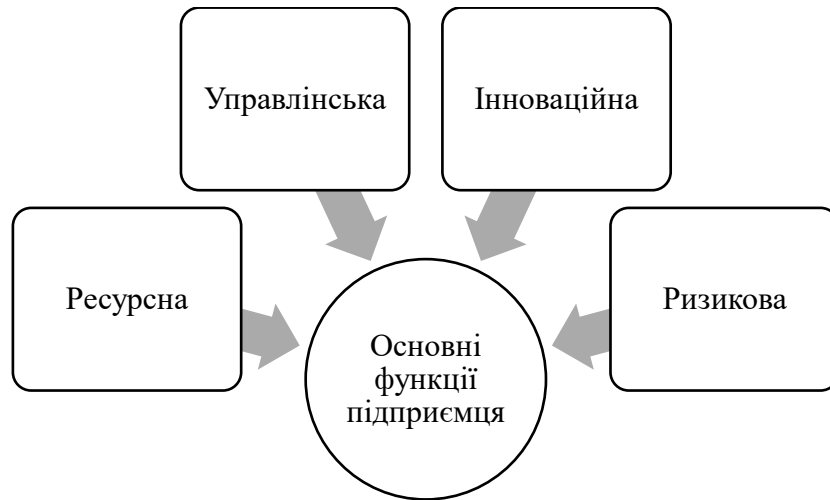

Рис. 1. Основні функції, специфічні для підприємця

Суть *ресурсної функції* полягає у тому, що підприємець бере на себе ініціативу поєднання фінансових, виробничих, матеріальних, сировинних, людських, інформаційних, інтелектуальних та інших ресурсів у процесі виробництва товару чи надання послуги, організовує виробництво, розподіляє засоби виробництва і трудову діяльність.

Управлінська функція підприємця характеризується прийняттям управлінських рішень на всіх стадіях виробничої та збутової діяльності, здійснення організації, планування, мотивації та контролю виробництва.

Інноваційна функція передбачає здійснення інновацій (нововведень), освоєння нової продукції, нових технологій та нових форм організації виробництва і праці, пошук нових ринків збуту, нових засобів задоволення потреб споживача, перехід від традиційних до нових форм господарювання, які не мають аналогів у господарській діяльності.

Суть *ризикової функції* виражається в необхідності приймати рішення, які спрямовані на досягнення успіху, але не гарантують його через невизначеність та мінливість економічної ситуації. Підприємець ризикує не лише своєю

власністю, вкладеними коштами, а й своєю працею, часом, діловою репутацією.

Бізнесмен повинен мати нахил до підприємництва і певні ділові якості й риси характеру: готовність до пошуку нових можливостей та ініціативність у власному ділі; упертість і настійливість у досягненні поставленої мети: уміння протистояти будь-якому тиску ззовні, шантажу та іншим протиправним діям; незалежність і впевненість у собі, правильність вибору підприємницької діяльності; здатність переконувати партнерів і встановлювати потрібні господарські зв'язки; планомірність і гранична чіткість у роботі, реалізація стратегії й тактики підприємництва; постійна готовність до господарського ризику; орієнтація у бізнесовій діяльності та ефективність виробництва і висока якість товарів; намагання бути всебічно інформованим щодо вибраного напрямку бізнесу (рис. 2).

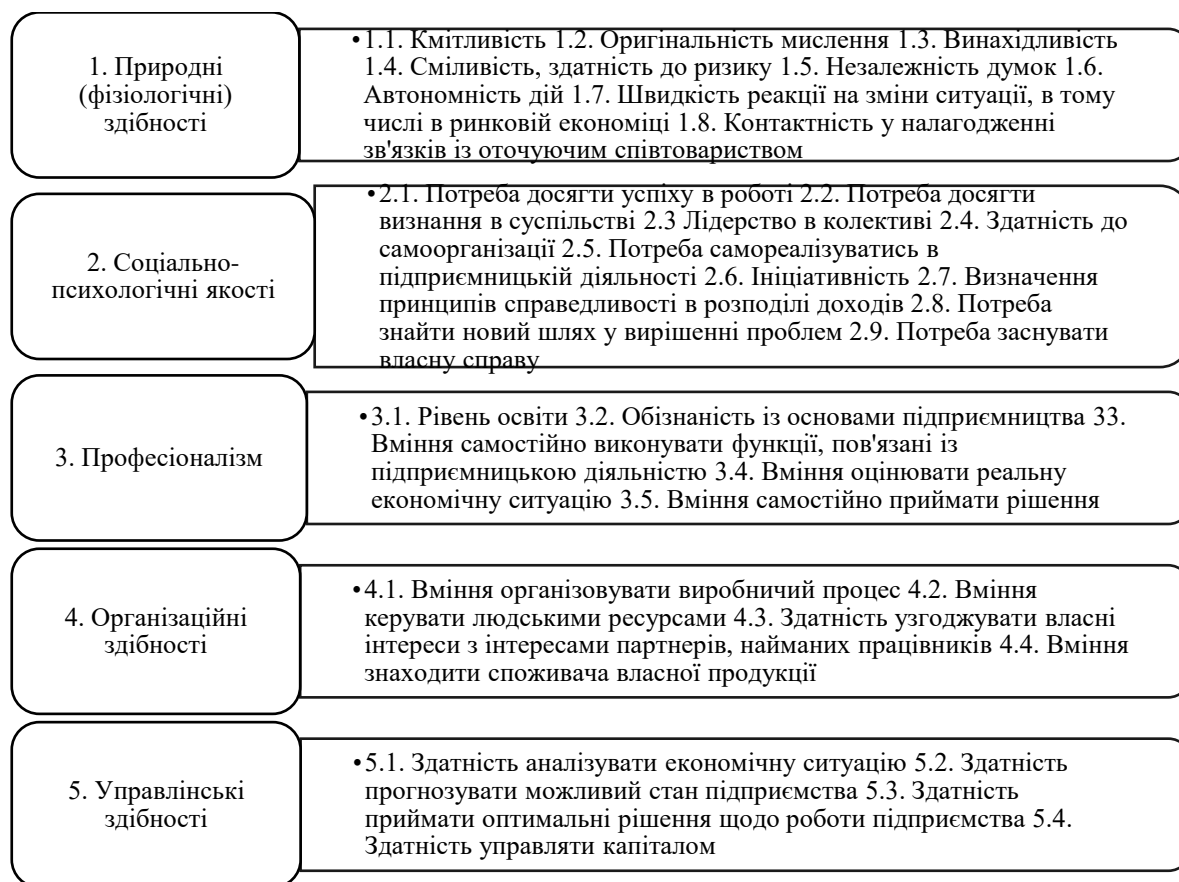

Рис. 2. Найважливіші ділові якості та характерні риси підприємця

Особисті ділові якості підприємця, безумовно, справляють позитивний

вплив на успіх його бізнесової діяльності. Проте справжній і відчутний підприємницький успіх, мабуть, не прийде до людини, котра: об'єктивно не здатна приймати обґрунтовані рішення; не вірить у себе, свою підприємницьку ідею; ставиться з підозрою до людей і не здатна на повагу і дружбу; не сприймає чужих думок і пропозицій; не утруднює себе виваженою аналітичною діяльністю.

Вочевидь, не варто займатися бізнесом людині, яка не схильна до сумлінної праці (просто ледача), не поважає себе, занадто впевнена; не любить інших людей, не вміє і не хоче спілкуватися з ними, не готова до самопожертви; не відчуває необхідності постійно вчитися й поповнювати свої знання; не має особливого тяжіння до творчої праці та ініціювання нових ідей і проектів.

Звичайно, перелік позитивних ділових якостей та шкідливих звичок підприємця, які варто розвивати або яких треба якнайскоріше позбутися, можна було б продовжувати. Але й сказаного досить для підсумку: підприємництвом не варто займатися людині, що нездатна спиратися на власні сили.

Підприємництво — це передовсім самостійність і відповідальність; воно не завжди спирається на значні матеріальні і фінансові ресурси.

Підприємець має бути впевненим у собі та своїх здібностях. Проте варто стерегтися того, щоб така ділова риса підприємця не перетворилася у самовпевненість, яка може стати згубною для нього. Таку небезпеку можна звести до мінімуму, якщо підприємець буде реально оцінювати себе та навколишню дійсність. Реальність вимагає виваженої експертної оцінки свого підприємницького задуму і можливих способів його практичної реалізації. У зв'язку з цим стає обов'язковою ще одна вимога до підприємця: не треба ні поспішати з реалізацією нової ідеї, ні баритися з цим. Вихід з такої суперечливої ситуації може бути лише один: будь-яка нова ідея має дозріти; треба добре опрацювати нову ідею і побудувати детальну схему її реалізації.

Це робота дуже важлива, оскільки саме вона є запорукою майбутнього підприємницького успіху.

Постійна підприємницька активність передбачає пошуковий характер діяльності. Ініціативний пошук нових можливостей ще задовго до того, коли до таких дій спонукатиме реальна економічна ситуація, потребує ретельного вивчення і детального знання підприємницького середовища, визначення нового головного завдання. При цьому підприємницький успіх значною мірою залежатиме від уміння підприємця розробити якісний *бізнес-план*, програму своїх подальших дій. Підприємець майже ніколи не може реалізувати нову ідею лише власними силами. Домогтися підприємницького успіху зможе той, хто здатний створити необхідну команду однодумців. У зв'язку з цим підприємець має швидко і безпомилково вирішити проблему пошуку і прийняття на роботу спеціалістів потрібного профілю та кваліфікованих робітників з високою культурою праці.

Усе сказане дозволяє сформулювати важливий висновок: *підприємець* є людиною з яскраво вираженими рисами лідера, зі здатністю впливати на інших людей. Такі здібності ми, звичайно, характеризуємо через певні поняття (терміни): «мати вагу», «мати авторитет», «вміти примушувати підкорятися». З цього погляду для підприємця є важливим досвід спілкування з людьми, вміння встановлювати і підтримувати особисті контакти. Крім того, підприємець має бути фізично і емоційно витривалою людиною, що здатна довго і плідно працювати.

Підприємець має виконувати суспільну функцію, його діяльність необхідна будь-якому суспільству. Діяльність підприємців є ефективною і корисною. По-перше, підприємець особисто зацікавлений у своїй справі, тому він використовує свої знання для розширення масштабів власного бізнесу і завдяки цьому має більше шансів досягти успіхів. По-друге, підприємець може швидше і з меншими зусиллями задовольнити суспільні потреби і ринковий попит, оскільки завжди намагається вгадати останній ще на стадії формування

і завдяки цьому отримати певний зиск раніше за своїх конкурентів (суперників). По-третє, діяльність підприємця сприяє тому, що задоволення ринкового попиту відбувається з меншими втратами для суспільства.

Підприємець є визначальною особистістю в бізнесі, відіграє важливу роль в економічному житті суспільства. Кожен підприємець має відповідний правовий статус, суть якого полягає в дотриманні його права, обов'язків та відповідальності.

Права підприємця. Право — це нормативна форма вираження принципу формальної рівності господарюючих суб'єктів в економічних відносинах, це система встановлених або санкціонованих державою загальнообов'язкових правил (норм) поведінки. Для реалізації господарської ініціативи підприємець має право:

- створювати для здійснення підприємницької діяльності будь-які види підприємництва;
- купувати повністю або частково майно та набувати майнового права;
- самостійно формувати господарську діяльність, обирати поставачальників та споживачів, встановлювати ціни і тарифи, вільно розпоряджатися прибутком;
- укладати з громадянами трудові договори щодо використання їхньої праці (контракти, угоди);
- самостійно визначати форми, системи і розміри оплати праці та інші види доходів осіб, що працюють за наймом;
- отримувати будь-який необмежений за розмірами особистий дохід;
- брати участь у зовнішньоекономічних відносинах, здійснювати валютні операції;
- користуватися державною системою соціального забезпечення і соціального страхування.

Обов'язки підприємця. Обов'язки — це правові норми (правила), що підлягають обов'язковому виконанню підприємцем і які полягають у тому,

щоб:

- укладати трудові договори (контракти, угоди) з громадянами, які приймаються на роботу за наймом;
- здійснювати оплату праці осіб, які працюють за наймом, на рівні, не нижчому за мінімальні розміри, встановлені законодавством;
- забезпечити відповідні умови і охорону праці, а також інші соціальні гарантії;
- дотримуватися прав з метою реалізації законних інтересів споживачів, забезпечуючи надійну якість вироблених товарів (послуг);
- отримувати ліцензію на діяльність у сферах, які підлягають ліцензуванню відповідно до чинного законодавства.

Відповідальність підприємця. Відповідальність — це правове та етичне відношення підприємців до суспільства (до господарюючих суб'єктів, до споживачів тощо), яке характеризується виконанням правових норм (правил). Відповідальність підприємця зводиться до того, що він відповідає:

- за зобов'язаннями, пов'язаними з цією діяльністю, усім своїм майном, за винятком того, на яке відповідно до законодавчих актів не може бути звернене стягнення;
- за охорону навколишнього середовища;
- за додержання заходів з техніки безпеки, охорони праці, виробничої гігієни та санітарії;
- за заподіяну шкоду і збитки.

Вітчизняний досвід свідчить: поки що наші підприємці працюють на невисокому професійному рівні. Україна стала на малоефективний шлях підприємництва, коли між виробниками і споживачами діє невиправдано велика кількість підприємців-посередників. Об'єктом підприємницької діяльності має стати насамперед товар, продукт, послуга. Отже, нам треба форсувати розвиток благородного бізнесу, котрий є основою будь-якої цивілізованої економіки.

Справжнє підприємництво — це організація виробництва, а вже потім — заробляння грошей, накопичення стартового капіталу. У цьому випадку формула бізнесу матиме такий вигляд:

ГРОШІ (КАПІТАЛ) — ВИРОБНИЦТВО — ТОВАР — БІЛЬШІ ГРОШІ.

Це означає, що в бізнесі не можна продукувати гроші з нічого, підприємництво є наслідком копіткої праці зі створення підприємства (фірми) і організації виробництва товарів для ринку. Підприємцем має і мусить бути професійно підготовлена людина, а для цього треба вчитись і збагачуватися практичним досвідом постійно. Саме таких людей супроводить підприємницький успіх.

Завдання до уроку:

Права і обов'язки підприємця

<https://learningapps.org/display?v=pv5i2u4o521>

Ділові якості підприємця

<https://learningapps.org/display?v=pqsxrin9321>